

KETURIESE AZIJOJE NESKAITANT KOMPIUTERIO. TAILAN- DAS

JURGA
RAGUCKAITĖ

IŠ TAILANDO
MARIUS ŠLAUSTO
ANDRIUS LEŠKEVIČIAUS
JURGOS RAGUCKAITĖS
ELZĖS RYŠKO NUOTRAUKOS

Aš, Marius, Elzė ir Andrius 2007 metų sausio 23 dieną išėjome iš savo darboviečių ir pusei metų iškeliavome į Pietryčių Aziją. Aplankysime Tailandą, Laosą, Kambodžą, Mianmarą, Vietnamą, Malaiziją, Australiją, Naująją Zelandiją ir Nepalą.

POETO SUNTHORNO PHU
APDAINUOTAS HEROJUS PHRA
ARPAIMANE, KURIS SU SAVO
FLEITA ŽAVĖJO IR MILŽINĖS, IR
UNDINĖS.

DABAR PATS LAIKAS PADARYTI PROFESINĖS KARJEROS PERTRAUKĄ. Paplušėję apie dešimtį metų tikimės pažinti platesnį nei darbo kambarys pasaulį. Norime užkopti į kalnus, panerti į jūrą, pereiti džungles, susipažinti su žmonėmis, išgirsti, ką jie yra patyrę. Tada grįžti.

Sausio 23 diena: skaičiuojam laiką iki starto

Vienuolikos valandų skrydis „Finnair“ lėktuvu iš Helsinkio į Bankoką. Negaliu užmigti, todėl per ausines išklausau keturias meditacijos sesijas. Moteriškas balsas veda per pievą ir mišką, padeda rasti medinę trobelę. Liepia kvėpuoti giliai, tada parveda atgal – ir vėl iš naujo. Gurkšnoju neblogą čilietišką „merlot“ – „Purple Hill“. Ko gero, tai paskutinis raudonasis vynas, nes Azijoje jis brangus. Mes – nedidelio biudžeto keliautojai.

Pagaliam užsnūstu. Pasirengimas kelionei, dabar atrodo, truko akimirka. Diskusijos keturiuose, ar atsakinga taip daryti, kalbos su draugais, tėvais ir darbdaviais. Metus ruošėmės. Tris mėnesius lankėme fotografijos kursus pas Stanislovą Žvirgždą. Susipažinome su Vilniaus priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos gydytoju Igno. Jo dėka mūsų vaistinėleje atsirado visa gydančio kalio permanganato ir įsivyravo neparanojiškas požiūris į traumas. Mes pasidalinome tarpusavyje šalis, į kurias vyksime, ir ilgais laukimo vakarais rengėme „Power Point“ pristatymus kiekvienas apie savo šalį. Pasiskiepijame nuo hepatito A ir B, difterijos, stabligės, meningokokinio encefalito ir vidurių šiltinės. Įsigijome kuprines, peiliukus, ant galvos nešiojamus žibintuvėlius („ciklopus“), šimtą kartų diskutavome apie daiktų sąrašą, kol pagaliau jis sutrumpėjo, mano galva, tiesiog nepadoriai. Sukuriame svetainę internete ir mūsų keturjulės prekių ženklą – „Cringel“. Regis, esam pasirėngę viskam.

Atsibudusi susipažįstu su stiuardese, ji padovanoja mums žaislinę pandą. Štai, talismaną jau gavome. Gydytojo Igno patarti dar nusiperkame penkis „Finlandia“ degtinės puslitrus – profilaktikos tikslais. Leidžiamės. Saulėtekis virš Tailando (išvertus – Laisvųjų šalies) geltonai oranžinis.

1 diena: iš Bankoko oro uosto į pakrantės miestelį Ban Phe

Šitą kuprinę reikės nešiotis ant pečių šešis mėnesius? Rengiuosi išmesti pusę daiktų, nors krovniausi stengdamasi neimti kas antro reikalingo daikto. Argi nereikia žygio batų, knygos apie Pietryčių Aziją, dar vienos minkštais viršeliais, ją perskaičiusi paliksiu? Ir argi įmanoma atsakyti veido kremo, losjono nuo saulės, bent keturių pakuočių drėgnų servetėlių? Kuprinė sveria tik 13 kilogramų, bet man, kompiuterio prijaukintai teoretikei, atrodo sunki.

Išeiname iš Suvarnabhumi oro uosto teritorijos prie viešojo taksi. Esame gudrūs, todėl braunamės pro prabangių limuzinų ir komercinių taksi siūlytojus, kol prieiname viduryje gatvės pastatytą medinį stalą su popieriaus lakštu „viešasis taksi“. Mums reikia nuvažiuoti apie porą šimtų

INFO

APIE TAILANDĄ

* Priešingai negu europiečiai, tajai mėgsta tamsius ir šaltus kambarius. Belangiai ne taip prišyla per dieną.

* Tajai valgo du kartus per dieną, rytais išgeria tirpios „Nescafe“ kavos. Jūrų agurkus valgo žalius.

* Jūrų agurkas (lot. holothuroidea) yra pailgos formos minkštas jūrų gyvūnas, abiejuose galuose turintis po ertmę, per vieną minta planktonu, per kitą tuština.

* Tajai neskuba ir nesijaudina. Dažnai kartoja „may pen ray“, tai reiškia ne tik „prašau“ atsakant į dėkojimą, tačiau taip pat vartojama, kai norima pasakyti, kad jaudintis nereikia, kad viskas gerai.

* Jie šypsosi, nes tai pats geriausias būdas bendrauti.

* Nereikia pykti, jeigu tenka mokėti daugiau, nei moka vietiniai, vidutinis tajų žvejo atlyginimas per mėnesį yra 230 Lt.

* Vietiniai šunys – tikri budistai. Dienomis ramūs, jie gaujomis miega paplūdimiuose išsirusiuose urvuose. Naktimis turėtų kaukti, bet tai už juos diskotekose atlieka turistai europiečiai.

← **MALAJIETIŠKAS FUTBOLAS** ŽAIDŽIAMAS KAIP PABLŪDIMIO TINKLINIS, TIK NELIEČIANT KAMUOLIO RANKOMIS.

➔ **GYVENAME TAIP ARTI KRANTO, KAD RYTAIS BĖGAME Į AKVAMARINO SPALVOS JŪRĄ TIK SU RANKŠLUOŠČIAIS.**

kilometrų į pietus, į Rayongo rajone esantį pakrantės miestelį Ban Phe. Prie stalo sėdintis „aukštesniojo rango vadybininkas“ šypsosi ir klausia, kur mes važiuosime. Mes irgi šypsomės. Deramės dėl kainos. Kai sutariame, einame prie nurodyto taksi automobilio. Kokie septyni derybose dalyvavę vairuotojai eina kartu su mumis, tada prajunka ir sukelia džiaugsmingą erzelį, kai mes bandome keturias kuprines sukisti į bagažinę, kurioje pusę naudingos vietos jau užima dujų balionas. Automobilis be vairuotojo pradeda riedėti į priekį. Tada vairuotojas ir du kiti griežia jį už užpakalinių durelių staktos ir laiko isirėžę. Aš žaviuosi jų išradingumu ir klausiu, ar mašinoje nėra rankinio stabdžio. Pagaliau automobilis stabilus, du vairuotojai jį vis dar laiko, mes baigiame krauti kuprines, visi vieni kitiems palinksime ir išvykstame. Sumokame vos vos brangiau nei keliautume viešuoju transportu, bet nuvažiuojame dvigubai greičiau.

Žuvų kvapo brizas

Žvejų miestelis Ban Phe – taškas, iš kurio keliautojai keliasi į Ko Sameto salą. Mums tai pirmas miestelis Tailande, todėl nusprendžiame jį apžiūrėti ir pernaktuoti. Pa-

prastai turistai, keliaujantys į Ko Sameto salą, čia praleidžia ne daugiau nei 30 minučių laukdami kelto.

Mes susėdame vietiniame pakrantės restoranelyje ir uodžiame tai, ką Elzė pavadina „žuvų kvapo brizu“. Vėjas pučia švelniai ir tolygiai. Žiūriu į medinius laivėlius, nuvažytus Tailando vėliavos spalvomis, nedidelio ūgio žvejus ir tinklus. Miestelio gyvenimas greitas. Turistai su kuprinėmis, lagaminais ir krepšiais skuba į keltą. Kai kuriuos netgi atveža mažomis golfo mašinėlėmis. Tiesa, tokie yra stambūs ir balsingi, iš kalbos girdime, kad greičiausiai iš JAV.

Atrandame dar vieną pliusą keliauti keturiese. Merginos lieka laukti su daiktais gurkšnodamos vietinį alų „Singha“ (tailand. „liūtas“), o vaikinai tuo tarpu apibėga keletą vietų ieškodami kambario. Visi laimingi. Vaikinai – kad gali „medžioti“, merginos – kad yra lepinamos.

Gauname kambarį už 60 litų kažkokio vietinio airio Cristie, radio lojimo laimė tailandietės glėbyje, viešbutuke. Kadangi viską daliname iš 4, džiaugiamės išleidę po 15 litų nakvynei. Iš tos laimės einame į vietinį restoranėlį. Pirmoji „Tom Yam“ sriubos porcija. Tai aštriai rūgšti sriuba, verdama iš citrinžolės, mėlynojo imbiero, žaliosios citri-

← **VAIKAI, AIŠKU, ŽAVŪS** VISUR. TAILANDAS – NE IŠIMTIS.

↑ **SAULĖLYDIS PRIE JŪROS** IR KOKOSO PIENAS – PUIKI DIETA. TAČIAU PROFILAKTIKOS TIKSLAIS BŪTINAI VĖŽAMĖS IR DEGTINĖS.

nos ir askaloninio česnako. Gatvėje parduodamais skrudintais žiogais ir vikšrais nesusigundome. Gal vėliau, gal po kokios savaitės.

2–6 dienos: Ko Sameto saloje

Ko Sametas – nedidelė nacionalinio jūrų parko sala. Kiekvienas turi susimokėti už galimybę į ją įžengti. Kaip Rusijoje, taip ir čia galioja dviguba kainodara – tajai moka 40 batų (3 litai), užsieniečiai – 400 batų (30 litų) įvažiavimo mokestį.

Ko Sameto sala yra populiari atostogų vieta, ypač savaitgaliais. Sala 200 km nutolusi nuo Bankoko, todėl penktadienį vakare čia priguža net tik užsieniečių, bet ir kryžstaujančių studentų iš sostinės.

Tajų poetas Sunthornas Phu, gyvenęs šioje saloje, sukūrė istoriją apie herojų Phra Arpaimanee: jis keliavo su savo fleita aplink Tailandą, kol vieną dieną buvo pagautas alkanos milžinės. Išvydęs jos žiautarojančią buivolo galvą, jis įstengė nesutrikti, užgrojo fleita ir užliūliavęs pabaisą pabėgo. Sprukdamas dar spėjo sutikti undinę, ją įsimylėjo ir vedė. Jiems gimė sūnus Husakornas žirgo kūnu ir drakono galva. Dabar prie šios skulptūros fotografuojamasi taip, kaip Palangoje prie Jūratės ir Kastyčio.

Isikuriame „White Sand Beach“ (Baltojo smėlio paplūdimys) poilsiavietėje. Mums nelabai čia patinka, bet dabar toks turistų antplūdis, kad vietiniai viešbutukai ir poilsiavietės daug prašo. Galų gale gauname kambarį keturiems už 60 litų. Gyvename taip arti vandens, kad rytais bėgame į akvarinio spalvos jūrą tiesiog su rankšluosčiais. Kambarys baisokas, tamsus ir labai mažas, tačiau mums tai nelabai rūpi.

Mūsų namukas sujungtas su dar vienu, kol čia gyvename mes, pasikeičia bent kelios poros kaimynų. Visi jie – pagyvenę baltaodžiai vyriškiai su apyjaunėmis tailandietėmis. Namukų sienos labai plonos, todėl mes visi keturi girdime, kad 65 metų kanadietis Jamesas mylisi su savo tailandiete tris kartus per naktį. Miegoti darosi sunku net su ausų kaištukais. Rytą Jamesas sako, kad sala brangi ir kad jam trūksta veiklos.

Kažkaip iš pradžių man sunku susitaikyti su baltaodžio vyro nukarusiu pilvu ir liaunos tailandietės poros vaizdu, vėliau priprantu. Tokia pora čia kas antra. Galbūt jos ir yra tos, kurios renkasi.

Vietinis futbolas ir ugnies žmonės

Vakarėja, aš žiūriu į jūrą ir dangų. Dangus padūmavęs, rausvai pilkų pustomių. Vanduo labai sūrus ir švarus. Tajai ateina į paplūdimį tik vakarais ir anksti rytais, vaikšto

krantu, grupelėmis žaidžia žaidimus, dainuoja ir taškosi. Jie labai kuklūs, visi maudosi su drabužiais. Dieną paplūdimyje – tik švedės ir vokietės, skrudinančios savo kurios nors rizikos grupės odą ir demonstruojančios solidžius kumpius.

Gal jau kokią valandą stebiu grupelę vietinio restorano padavėjų, jie, laukdami lankytojų, lošia malajietišką žaidimą kamuoliu – „sepak takraw jarring“. Žaidžia trys prieš tris, per tinklą spardydami iš bambuko atraižų suvytą kiaurą greipfruto dydžio kamuolį. Atmušti kamuolį galima bet kuria kūno vieta, išskyrus rankas. Viskas labai panašu į mūsų tinklinį, tik atmušama kojomis ir galva. Reikia matyti, į kokį aukštį jie tas kojas iškelia!

Sutemus prie vieno iš paplūdimio restoranėlių išsiričiuoja septynių vaikinių eilė. Iš Kambodžos, Laoso, Bankoko ir šios salos susirinkusi grupė jaunuolių yra žonglieriai ugnimi. Vyriausiajam gal dvidešimt penkeri, jauniausiajam – keturiolika, jis lanko vietinę mokyklą ir vakarais uždariau žongliruodamas ugnimi. Bet koks lietuvis darbų saugos inspektorius sunerimtu, pamatęs, kaip vaikinukai juda su ugnimi be jokios apsaugos, tik kartas nuo karto apsiliedami vandeniu. Jeigu liepsnojanti lazda nukrinta į smėlį, jie tik garsiai iš savęs pasišaipto, dar kartą ją uždega ir toliau žongliruoja.

Kaip mes išmokėme tajus gerti imbiero arbatą

Elzė nuo kondicionieriaus lėktuve ir kelionės laivu peršalo. Iš pradžių geria vaistų, o kai jie nepadeda, nusprendžia gydytis natūraliąja medicina – arbatomis. Paaikėja, kad tu-

➔ **TURISTUS LINKSMINA** IŠ ĮVAIRIŲ ŠALIŲ SUVAŽIAVĘ UGNIES ŽONGLIERIAI.

➔ **TAILANDO ŠUNYS** - TIKRI BUDISTAI, ATODO, JAU SENIAI NUŠVITĖ.

➔ **KO SAMETO SALA** YRA POPULIARI ATOSTOGŲ VIETA, YPAČ SAVAITGALIAIS.

ristiniame Tailande nežinoma, kad yra plikoma arbata. Visi siūlo „Lipton“, o kartais dar žaliosios arbatos iš pakelių. Mes klausiamo, ar jūs geriate arbatą. Jie linksi, šypso si ir atneša dar vieną „Lipton“. Tada prisimename geriausius Ajurvedos receptus ir nusprendžiame pirkti imbiero, jį supjaustyti, pavirti kelias minutes ir gerti. Lietuvoje nuo visokio galo peršalimų ir šalčio depresijų labai padeda. Problema tik ta, kad mes nežinome, kaip paprašyti imbiero.

Rytą iškeliauju į miestelį pirkti imbiero, jis tikrai vartojamas tajų virtuvėje. Pakeliui klausiu vaisių pardavėjo, ar jis turi imbiero šaknies (angl. ginger). Rodau, kad skauda gerklę. Jis supranta ir nusiunčia mane į vietos ligoninę. Aš, aišku, einu. Ligoninėje, kuri atrodo kaip apleistas vaikų darželis, puikiai anglų kalba manęs klausia, kuo galėtų padėti. Aš sakau, kad niekuo nesiskundžiu, bet reiktų imbiero gauti. Pasitikusi mergina kiek nustemba ir siunčia mane pas daržovių pardavėją. Nelaimė, ji nekalba angliškai, ir aš negaliu pasakyti, ko man reikia. Tad imu kuistis po daržovių krepšius ir randu kažką labai panašaus į imbiero šaknį. Elzė ją susipjausto, nuneša į vietinio restoranėlio virtuvę ir sukelia visų darbuotojų susidomėjimą paaikškinusi, kad dabar nori tą šaknį išvirti. Pagaliau paaikėja, kad tai ne visai tas imbieras. Tai - *Kaempferia galanga*, mėlynasis imbieras, jo dedama į mūsų mėgstamą „Tom Yam“ sriubą, tačiau jo visai kitoks skonis. Matyt, virėjui mes atrodėme panašiai lyg Lietuvoje būtume norėję išsivirti arbatos iš saliero. Pagaliau sugebame nusipirkti įprasto imbiero ir kasryt sukeliame džiaugsmo bangą, kai prašome jį pavirinti. Suprantame, kad padarėme klaidą nepaklausę tėvų, kai šie siūlė pasiimti seną gerą sovietinę spiralelę vandeniui užvirti.

Paskutinį vakarą saloje Marius susipažįsta su vietiniu viskiu „Saeng Som“. Ši pažintis baigiasi apsikabinimu su palme ir greitu atsisveikinimu su šiuo gėrimu. Visi vienu balsu nusprendžiame, kad gal profilaktikai tas gėralas ir tiktų, bet šilta ir šlykštoka „Finlandia“, kurios vis dar po gurkšnį išgeriame kiekvieną kartą prieš valgymą, yra daug geresnė priemonė apsisaugoti nuo audrų pilve. Beje, tą patį imbierą supjaustę sumerkiame į vieną iš butelių ir dabar jau turime kuo švariausios imbiero trauktinės – pavadinome ją „imbieruvka“.

Paliekame Ko Sametą ir kelijame į Bankoką. Išmokstame dar vieną pamoką, kad sėdėti keliančio laivilio priekyje – neprotinga, nes bangos aptaško iki pat kepurės. Randame maršrutinį vietos autobusą ir penkias valandas važiuojame į angelų miestą, kaip jį vadina vietiniai. Ten skubame į turistiskiausią Kao San gatvę ir atiduodame vietinei firmelei pasus, kad surinktų mums Vietnamo, Laoso, Kambodžos ir Mianmaro visas. O tuo metu planuojame gauti PADI nardymo sertifikatus, kad galėtume susipažinti ne tik su sausumos, bet ir su jūrų gyvūnais. Kaip gaila, kad nemokame tajų kalbos, nusipirkta frazių knygelė irgi nelabai padeda. Klausimai, kaip jie žiūri į baltaodžių vyrų ir jų moterų simbiozę, ką valgo vakarienei, ar yra kada nors paragavęs turistams plakamo kokosinio kokteilio – kol kas lieka neatsakyti. ■

PASAKOJIMO APIE KETVERTO KELIONES PIETRYČIŲ AZIJOJE TĖSINYS - KITUOSE „VERSLO KLASĖS“ NUMERIUOSE. KELIAUTOJAI INTERNETE: WWW.CRINGEL.COM